

Sygn. akt	III AUa 284/14
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 września 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Alicja Podczaska SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **10 września 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **S. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w R.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **30 grudnia 2013 r.** sygn. akt **III U 778/13**

I. u c h y l a zaskarżony wyrok jak też poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 21 maja

2003 r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu,

II. z a s ą d z a od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawczyni S. L. kwotę 433,60 zł (słownie: czterysta trzydzieści trzy 60/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 września 2014 r.

Decyzją z dnia 21 maja 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że S. L. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie:

- od 15 stycznia 2005r. do 1 marca 2005r.

- i od 17 marca 2005r. do 29 czerwca 2005r.

W podstawie prawnej decyzji powołane zostały art.83ust.1 i art.14 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.), zaś w uzasadnieniu faktycznym przyjętego rozstrzygnięcia organ rentowy naprowadzał, że w związku ze zgłoszonym przez wnioskodawczynię w trybie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012r. (Dz. U. poz.1551) w dniu 21 lutego 2013r. wnioskiem o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek, przeprowadzono szczegółową analizę składanych przez nią dokumentów ubezpieczeniowych, która w kontekście prawomocnej decyzji z dnia 26 marca 2012r. ustalającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne osoby współpracującej tj. M. L. (2) wykazała brak pokrycia pełnej należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące: styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj i czerwiec 2005r. Powyższe zaś w świetle brzmienia art.14ust.2 pkt 2 wyżej powołanej ustawy systemowej oznaczało ustanie tego rodzaju ubezpieczenia S. L.

w okresach wskazanych w petitu decyzji. Jednocześnie podano, że odrębną decyzją dnia 12 kwietnia 2013r. zobowiązano w/w do zwrotu nienależnie pobranego w okresie od 2 marca 2005r. do 16 marca 2005r. i od 30 czerwca 2005r. do 28 grudnia 2005r. zasiłku chorobowego.

Wnioskodawczyni S. L. odwołała się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu. W odwołaniu z dnia 19 czerwca 2013r., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez potwierdzenie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w obu zakwestionowanych przez organ rentowy okresach, wnioskodawczyni zarzucała rażące naruszenie art.14 ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) polegające na zastosowaniu wobec niej skutków tego przepisu, w sytuacji gdy składki na jej dobrowolne ubezpieczenie chorobowe zostały w 2005r. opłacone w terminie i w należytej wysokości, skutkując zresztą nie kwestionowaną wówczas przez ZUS wypłatą zasiłku chorobowego. Odwołująca wyrażała przy tym zdumienie, że po tylu latach organ rentowy dokonuje ponownego rozliczenia stanu jej konta, jednocześnie przyznając fakt nie zaskarżenia decyzji ZUS z dnia 26 marca 2012r. ustalającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne jej męża M. L. (2) jako osoby współpracującej za lata 200-2004 (tłumacząc przy tym brak odwołania trudną sytuacją rodzinną – chorobą córki jak i błędnym odczytaniem skutków tej decyzji dla jej ubezpieczenia). Dodatkowo odwołująca podawała, że w związku z trwającym wiele lat konfliktem rodzinnym z jej mężem – faktycznym brakiem z jego strony współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej - złożyła korektę dokumentów rozliczeniowych wyrejestrowując męża z ubezpieczenia, co ostatecznie doprowadziło do zwrotu na jej rzecz przez organ rentowy w 2005r. nadpłaconych z tego tytułu składek.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 lipca 2013r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wnosił o oddalenie żądania wnio skodawczyni, z tych samych względów jakie przywołane zostały w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu odwołania S. L., wyrokiem z dnia 30 grudnia 2013r. (sygn. akt III U 778/13) :

- w pkt I – uchylił zaskarżoną decyzję ZUS potwierdzając podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu przez wnioskodawczynię w okresie od 15 stycznia 2005r. do 1 marca 2005r, i od 17 marca 2005r. do 29 czerwca 2005r. ,

-w pkt II zaś zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Opisując w obszerny sposób stanowiska procesowe stron – przy praktycznym dosłownym powieleniu zarówno treści zaskarżonej decyzji , jej uzasadniania jak i treści odwołania wnioskodawczyni

i odpowiedzi na nie ZUS , Sąd I instancji w zakresie ustaleń faktycznych ograniczył się jedynie do odnotowania bezspornego faktu wydania przez organ rentowy zaskarżonego rozstrzygnięcia jak i -będącą tego konsekwencją - decyzji o zwrocie nienależnie pobranego zasiłku chorobowego , po czym – zajmując stanowisko o braku podstaw do dokonania przez ZUS dopiero po ponad 8 latach weryfikacji stanu konta odwołującej (przy podkreśleniu ,iż w całym tym okresie organ rentowy miał taką możliwość z czego jednak nie skorzystał) – stwierdził ,że powyższe uzasadnia odstąpienie od czynienia szczegółowych ustaleń w zakresie zdarzeń poczynionych przez S. L. i jej męża jak też działań ZUS po okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji. Reasumując Sąd I instancji w ocenie prawnej sprawy wyraził pogląd o wydaniu tej decyzji z naruszeniem art.14 ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. ,poz.1442) , przyjmując ,iż nawet stan niedopłaty składek na osobę współpracującą nie może rodzić dla wnioskodawczyni przewidzianych w tym przepisie skutków.

W podstawie prawnej wyroku powołany został art.477 ¹⁴ § 2kpc , a w zakresie orzeczonych kosztów postępowania ,ogólnie art.98 kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 30 grudnia 2013r. zaskarżony został przez pozwaną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.. W apelacji

z dnia 3 marca 2014r. (v. k- 35-36) pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego w tym art.14 ust.2pkt 2, art.3 ust.1 pkt 4, art.36 ust.1,2,3 oraz art.46 ustawy

z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. ,poz.1442) w szczególności przez bezzasadne przyjęcie ,iż decydujące dla wyniku sporu jest ustalenie stanu konta odwołującej dokonane w 2005r. , co skutkowało bezzasadnym zaniechaniem poczynienia koniecznych ustaleń w zakresie następczych zdarzeń prowadzących do weryfikacji tego konta ,a w efekcie odmową zastosowania pierwszego z powołanych przepisów , wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania , względnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący w szczególności akcentował , że rozliczając w 2005r. konto wnioskodawczyni w związku z wyrejestrowaniem przez nią jej męża jako osoby współpracującej za okres wsteczny z ubezpieczenia społecznego i dokonaniem wówczas następczo zwrotem nadpłaty uiszczonych z tego tytułu składek , wyraźnie zastrzegł ,iż w przypadku stwierdzenia rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym

a złożonymi dokumentami płatnik będzie zobowiązany do pokrycia ewentualnego zadłużenia i to wraz z odsetkami za zwłokę. W sytuacji więc gdy następnie wydana została prawomocna decyzja z dnia 26 marca 2012r. potwierdzająca jednak obowiązek ubezpieczenia męża odwołującej w w/w okresie , skutkując też dokonaniem przez organ rentowy z urzędu korekt dokumentów rozliczeniowych wnioskodawczyni , ZUS – wbrew stanowisku Sądu Okręgowego- był w pełni uprawniony do weryfikacji stanu jej konta nawet po upływie tak znacznego okresu czasu. Przeprowadzone zaś zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008r.

w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 78,poz.465 ze zm.) ostateczne rozliczenie stanu konta S. L. wykazało niedopłatę składek także w zakresie jej dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego , co winno rodzić określony w art.14ust.2 pkt.2 ustawy systemowej skutek.

Wnioskodawczyni S. L. wniosła o oddalenie apelacji ZUS przy zasądzeniu kosztów zastępstwa procesowego według przedłożonego spisu kosztów (v. k- 70 v- złożone na rozprawie apelacyjnej oświadczenie pełnomocnika odwołującej) , jednocześnie wyraźnie –na pytanie Sądu Apelacyjnego- oświadczaając ,iż jej zdaniem nawet przy ponownym rozliczeniu konta nie jest możliwe wykazanie niedopłaty na jej ubezpieczenie

chorobowe , a niezależnie od tego wysoki stopień uogólnienia uzasadnienia zaskarżonej decyzji nie pozwala na szczegółowe odniesienie się przez nią do tej kwestii (v. k- 66 pismo procesowe odwołującej).

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. , zważył co następuje;

Wniesiony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych środek odwoławczy skutkować musi- w ocenie tut. Sądu- - wydaniem orzeczenia kasatoryjnego z jednoczesnym skierowaniem sprawy do ponownego jej rozpoznania przez organ rentowy .

Jakkolwiek bowiem zgodzić się ze skarżącym przyjdzie ,że rozstrzygnięcie Sądu I instancji oparte zostało na z gruntu fałszywym założeniu ,iż dokonane

w 2005r. rozliczenie stanu konta odwołującej (nie wykazujące wówczas niedopłaty składek na jej dobrowolne ubezpieczenie chorobowe) ma przesądzające znaczenie dla wyniku sporu , to jednak istotne wady konstrukcyjne zaskarżonej decyzji uniemożliwiają ocenę jej legalności w podnoszonym przez apelującego zakresie , a więc w aspekcie następczych działań tak ubezpieczonej jak i organu rentowego mających rzutować na ponowne rozliczenie stanu jej konta prowadzące do stwierdzenia niedopłaty składek na ubezpieczenie chorobowe .

I tak przede wszystkim już na wstępie podkreślić należy ,że stan konta ubezpieczonych nie jest wartością stałą , zaś przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. ,poz.1442 ze zm.) jak też przepisy i wykonawczego w stosunku do niej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008r. (Dz. U. Nr 78,poz.465 ze zm.) dotyczące zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek ,uprawniają Zakład Ubezpieczeń Społecznych także do weryfikacji tego konta ze skutkami sięgającymi zaszłości , co m. innymi wiąże się ze sporządzaniem z urzędu przez organ rentowy – tak jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie – deklaracji korygujących w sytuacji ustalenia nieprawidłowych danych zawartych w tych dokumentach składanych przez płatników składek (art.48 b w/w ustawy i odpowiednio § 24 powołanego rozporządzenia) - tak też przykładowo w wyroku Sądu Apelacyjnego Łodzi z dnia 21 sierpnia 2012r. III AUa 246/12 LEX nr 1217730 , jaki zresztą zapadł w zbliżonym do występującego w przedmiotowej sprawy stanie faktycznym. Powyższe zaś – w niniejszej sprawie - było konsekwencją ostatecznej decyzji ZUS z dnia 26 marca 2012r. ustalającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne - jako osoby współpracującej- męża wnioskodawczyni M. L. (2)

z okresu poprzedzającego 2005r., która to decyzja- co należy podkreślić- wobec jej nie zaskarżenia przez S. L. musi być wiążąca tak dla organu rentowego jak i sądu ubezpieczeń społecznych (tak też wprost w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008r. I UK 173/07 OSNP 2009/5-6/78). Powyższe równocześnie oznaczało, że stwierdzona ,w kierowanym do odwołującej w dniu 20 października 2005r. piśmie ,informacja ZUS o istnieniu nadpłaty składek w związku z dokonaniem przez wnioskodawczynię za tamten okres wyrejestrowaniem osoby współpracującej okazała się być wadliwa, a skutkowała ona przecież dokonaniem na rzecz odwołującej zwrotu nadpłaty , co siłą rzeczy musiało teraz rodzić niedopłatę składek. Słusznie też zwraca uwagę apelujący ,iż S. L. już wówczas uprzedzona została o takiej możliwości korekty stanu jej konta , co jasno wynikało z treści w/w pisma, gdzie znalazło się zastrzeżenie ,iż w przypadku stwierdzenia rozbieżności między stanem faktycznym, a złożonymi dokumentami płatnik będzie zobowiązany do pokrycia powstałego zadłużenia łącznie z odsetkami za zwłokę.

Wszystko to razem prowadzi więc do wyartykułowanego już na wstępie stwierdzenia o faktyczno-prawnej dopuszczalności ponownego rozliczenia stanu konta odwołującej przez ZUS , co siłą rzeczy oznaczało konieczność przesądzenia , czy rozliczenie to mogło rodzić dla odwołującej przyjęty przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji skutek. Aby jednak rozstrzygnąć tę kwestię należało nie tylko poczynić niezbędne ustalenia w zakresie zdarzeń jakie miały miejsce po rozliczeniu stanu konta z 2005r. i ich wpływu na ustaloną przez ZUS w zaskarżonej decyzji niedopłatę składek - od czego w zupełności uchylił się Sąd I instancji- ,ale także zweryfikować samą matematyczną poprawność tych wyliczeń , przy jednoczesnym odniesieniu się do twierdzeń odwołującej ,iż nawet niedopłata składek za osobę współpracującą nie mogła prowadzić do stwierdzenia niedopłaty składek na jej własne dobrowolne ubezpieczenie chorobowe , do czego także nie odniósł się Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu , przy czym w tym ostatnim przypadku

wysoki stopień uogólnienia uzasadnienia zaskarżonej decyzji , jak też brak jakichkolwiek wyliczeń przyjętej niedopłaty składek (zaniechanie określenia jej wysokości) czyniły w tym aspekcie kontrolę sądową i tak niemożliwą. Tym samym decyzja ta nie spełniała wszystkich koniecznych do oceny jej legalności wymogów o jakich mowa w art.107kpa .

Z tego więc zasadniczego względu i na podstawie art.477^{14a} kpc orzeczono jak w sentencji (tu jedynie jeszcze marginalnie odnotowując ,że przyjęte przez Sąd I instancji orzeczenie o uchyleniu decyzji ZUS nie mieściło się w ramach przewidzianych w art.477¹⁴ kpc rozstrzygnięć).

W wyniku zaś ponownego postępowania pozwany organ rentowy – mając na względzie te wszystkie podniesione wyżej uwagi tut. Sądu -winien jest wydać nową decyzję poszerzającą znaczenie dotychczasową argumentację faktyczną , poprzez dokładne podanie jakie konkretne zdarzenia w przebiegu ubezpieczenia odwołującej i jej męża wystąpiły po 2005r. i jaki był ich wpływ na stan konta ubezpieczonej , przy jednoczesnym matematycznym zobrazowaniu ostatecznego rozliczenia jego stanu ,ze wskazaniem kwot niedopłaty składek za poszczególne miesiące i z rozbiciem na określone tytuły ubezpieczenia tak dla S. L. jak i jej męża. Jest to celowe także z uwagi na przewidzianą w art.14 ust.2 pkt 2 ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U.

z 2013r. ,poz.1442 ze zm.) możliwość zgłoszenia przez odwołującą wniosku o wyrażenie przez ZUS zgody na opłacenie składek po terminie , co ewentualnie - przy uwzględnieniu tego wniosku i dokonaniu wpłaty zaległości - pozwoliłoby na pozostanie przez nią w ubezpieczeniu chorobowym. Oczywistym jest przy tym, iż dokonując powyższego zobrazowania rozliczenia konta odwołującej, organ rentowy –wskazując na podstawę prawną tych działań (w szczególności w aspekcie wpływu niedopłaty składek za męża odwołującej na jej stan konta) nie może się ograniczyć do ogólnikowego powołania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 78,poz.465 ze zm.) – tak jak to uczynił w niniejszym postępowaniu i to też dopiero w apelacji – ale wskazać na konkrety przepisu tego rozporządzenia , przy jednoczesnej jego interpretacji w odniesieniu do stanu faktycznego tej sprawy. Dopiero zaś taka decyzja może być poddana pełnej kontroli sądowej. Ponieważ przyjęte przez tut. Sąd rozstrzygnięcie kończy ostatecznie postępowanie sądowe wywołane odwołaniem ubezpieczonej od decyzji ZUS z dnia 21 maja 2013r. , koniecznym się też stało orzeczenie o kosztach procesu, stosownie do art.108§1kpc. Mając zaś w tym względzie na uwadze fakt ,iż skarżący na chwilę obecną nie wykazał dostatecznie swych racji (przyjęta przez sąd odwoławczy przedwczesność zaskarżonej decyzji wynikająca z jej wad konstrukcyjnych), na podstawie art.98§1kpc i zgodnie z przedłożonym przez pełnomocnika S. L. spisem kosztów , orzeczono o obciążeniu pozwanego organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego odwołującej na łączną kwotę 433,60 zł (pkt. II sentencji wyroku tut. Sądu), na którą składa się : kwota 100 zł za postępowanie przed Sądem I instancji i kwota 333,60 zł za postępowanie odwoławcze (w tym 133,60 zł stanowiąca koszty przejazdu pełnomocnika na rozprawę apelacyjną).

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)